

Köpings kommun

Omstrukturering inom
kommunkoncernen

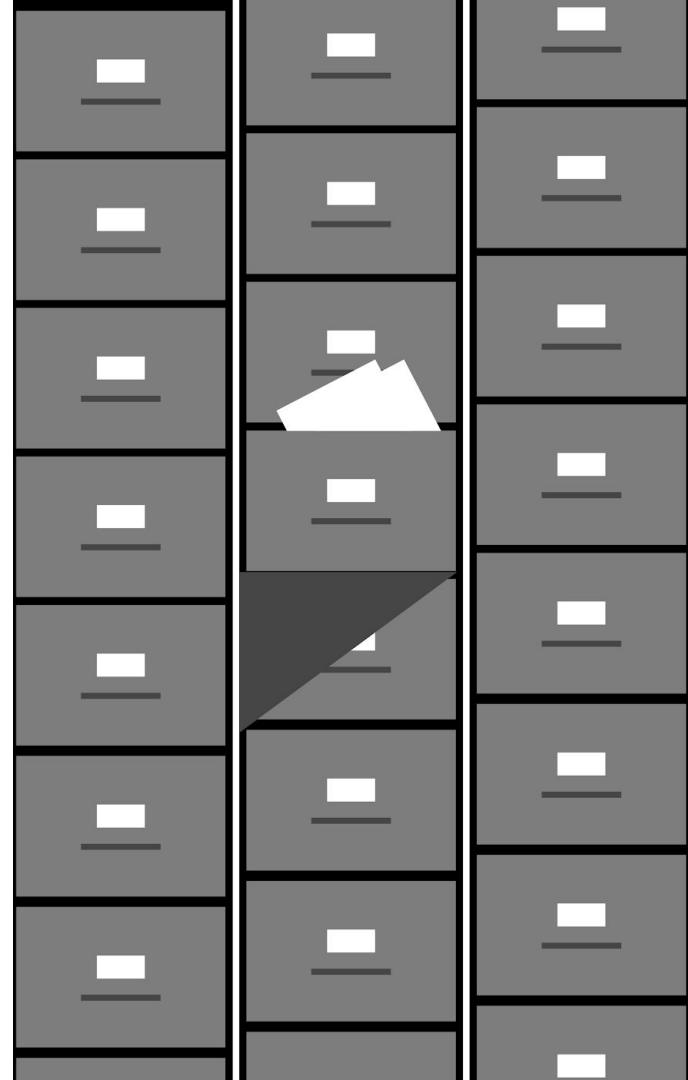
Sammanfattning av helheten

Juni 2022

Innehåll

	Sida
1. Bakgrund och utgångspunkter	3
2. Finns formella incitament för att genomföra omstrukturering?	5
3. Hur genomförs omstrukturering och till vilket värde?	10

Bakgrund & Utgangspunkter

Inledning och bakgrund

Under hösten 2018 genomfördes en förstudie om hur en bolagsstruktur med ett moderbolag och en äkta koncern skulle kunna se ut.

Koncernbildningen genomfördes i december 2020 till den struktur som framgår av bilden till höger.

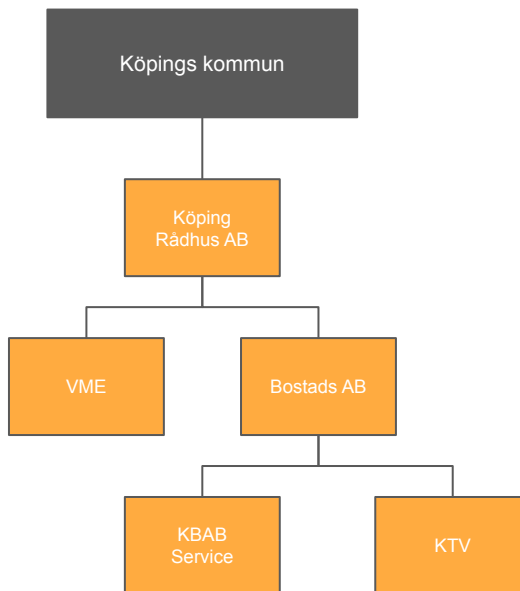
Köpings kommun ("kommunen") har under december 2020 bildat en äkta koncern med ett moderbolag Köping Rådhus. Kommunens två helägda dotterbolag Köpings Bostadsaktiebolag (KBAB) samt Västra Mälardalen Energi & Miljö (VME), såldes in till moderbolaget. På så sätt bildades en äkta koncern med ett moderbolag och fyra stycken direkt och indirekt ägda dotterbolag.

Uppdrag

PwC har fått en förfrågan om hur den befintliga bolagskoncernen i Köping skulle struktureras optimalt utifrån bolagens verksamheter och in-house transaktioner mellan varandra och Köpings kommun.

I ett första steg har PwC därför kartlagt befintlig struktur samt det risker som finns utifrån KL, LOU samt Allvill.

Detta underlag utgör endast ett utdrag från det fullständiga material som PwC levererat. Endast i det fullständiga materialet framgår PwC:s fullödiga bedömningar och rekommendationer.

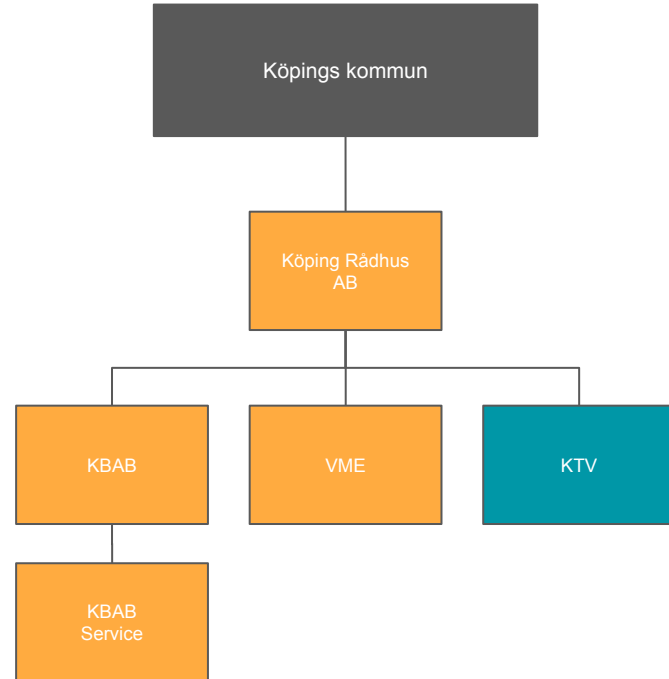

2

Finns formella
incitament för att
genomföra
omstrukturering?

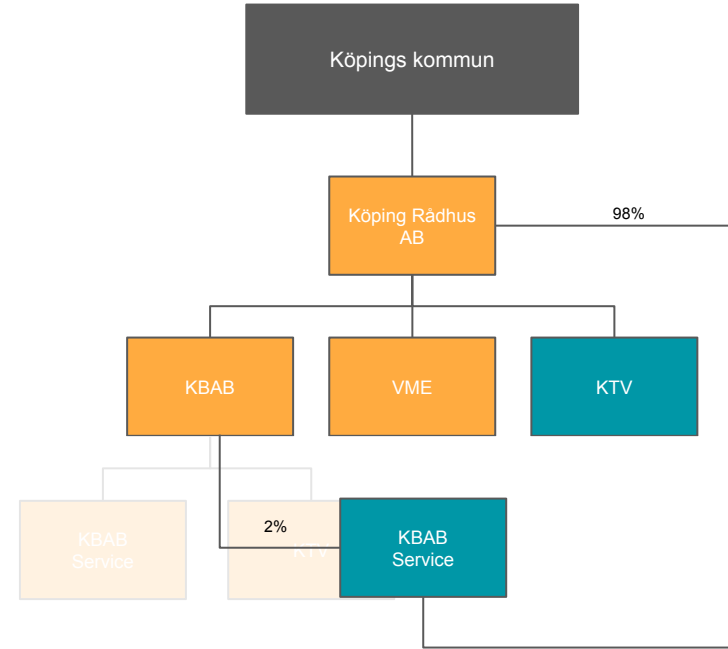
Sammanfattande slutsatser (1 av 2)

- Det finns idag incitament för att genomföra omstrukturering av både KTV och KBAB Service. Detta för att renodla KBAB som allmännyttigt bostadsbolag och säkerställa KBAB:s efterlevnad av Allvill.
- Utifrån hur stor skillnad det är på KTV:s verksamhet och KBAB:s verksamhet är det mest angeläget att KTV omstruktureras i koncernen. Detta återkopplar således till att all verksamhet som KBAB bedriver till huvuddelen ska utgöras av förvaltning av fastigheter med hyresrätter.
- En effekt av en sådan omstrukturering skulle innebära att vinstutdelningsbegränsningen i Allvill upphör och att kommunen kan ta del av framtida överskott i KTV genom vinstutdelning. I ett sådant fall är det reglerna om värdeöverföring i ABL som är styrande.
- De befintliga risker som idag finns kopplat till upphandlingslagstiftning och kommunens och bolagens köp av tjänster från KTV kan dock inte byggas bort genom omstrukturering. Dessa risker kvarstår på samma sätt även efter omstruktureringen. Förenklat beror detta på att KTV är ett konkurrensutsatt bolag som erhåller större delen av sina intäkter utanför kommunkoncernen.
- Vid en försäljning av aktierna för 3 Mkr, vilket motsvarar KBAB:s bokförda värde, så redovisas ingen vinst eller förlust i KBAB:s resultaträkning. Då KTV:s substansvärde är högre än bokfört värde behöver reglerna om värdeöverföring i Allvill beaktas innan värdet bestäms.
- PwC rekommenderar därför att kommunen genomför omstrukturering av KTV i ett första steg. Koncernstrukturen kommer då att se ut som illustrationen till höger.

Sammanfattande slutsatser (2 av 2)

- När det gäller omstrukturering av KBAB Service så finns också incitament för att genomföra detta men då KBAB önskar fortsatt affärsrelation med KBAB Service behöver hänsyn tas till LOU innan omstrukturering genomförs. Detta för att undvika att omstruktureringen skapar risker som inte finns idag.
- Om Rådhus AB köper samtliga aktier i KBAB Service så uppstår upphandlingsrättsliga risker om KBAB fortsatt ska köpa tjänster från KBAB Service. Detta då deras inbördes förhållande skiftar från nuvarande moder/dotterförhållande och vertikal anskaffning till systerbolagsförhållande och horisontell anskaffning. En sådan omstrukturering skulle således skapa upphandlingsrättsliga risker som inte finns idag.
- En omstrukturering av KBAB Service skulle istället kunna ske genom att alla bolag som önskar köpa tjänster av KBAB Service också äger en andel aktier i KBAB Service. I illustrationen till höger har vi som exempel lagt att Rådhus AB äger 98 % av aktierna i KBAB Service och KBAB resterande 2%. På detta sätt blir anskaffningarna vertikala och kommunen och KBAB kommer kunna köpa tjänster från KBAB Service.
- Vid en försäljning av aktierna för 2 Mkr, vilket motsvarar KBAB:s bokförda värde, så redovisas ingen vinst eller förlust i KBAB:s resultaträkning. Som vi beskrivit ovan så ska 2% av aktierna behållas av KBAB. KBAB Service substansvärde avviker ca 0,6 Mkr från bokfört värde
- PwC rekommenderar att kommunen genomför omstrukturering av KBAB Service i ett andra steg. Koncernstrukturen kommer då att se ut som illustrationen till höger.

Allvill - problematisering utifrån nuvarande struktur

Finns incitament för att genomföra omstrukturering av KTV och/eller KBAB Service utifrån Allvill?

- Nuvarande struktur med en underkoncern i form av KBAB som moderbolag till KTV och KBAB Service skapar svårigheter utifrån Allvill. Vid bedömning av KBAB:s verksamhet, som är det enda bolaget i underkoncernen som är tänkt att tillämpa Allvill, så måste även verksamheterna i dotterbolagen räknas in. Detta riskerar i ett första skede innebära att KBAB inte uppfyller huvudsaklighetskravet i Allvill. Om så skulle vara fallet så saknar kommunen rätt att bedriva bostadsverksamhet genom KBAB.
  - Nyssnämnda innebär att en omstrukturering av KTV och KBAB Service framförallt är för att säkerställa att KBAB:s uppdrag förblir renodlat och ett säkerställande av att KBAB kan uppfylla Allvill.
  - Ytterligare problem uppstår i kommunens relation med KBAB Service då bolaget, genom sitt moderbolag KBAB, måste vara affärsmässigt. Det kan således bli en ansvarsfråga för styrelsen i KBAB Service om de tecknar förvaltningsavtal med kommunen, eller annan, som inte är affärsmässigt prissatt.
  - I ett bredare perspektiv innebär också varje tjänst som kommunen köper av KBAB Service som inte är affärsmässigt prissatt - en värdeöverföring. Aktiebolagsrättsligt gäller nämligen att om ett bolag inte tar affärsmässigt betalt så är det att likställa med att kapital lämnar bolaget, det vill säga en värdeöverföring/vinstutdelning. Detta skulle i så fall strida mot Allvill.
  - Avseende KTV så gäller samma problem som precis diskuterats kring KBAB Service men med den skillnaden att KTV är konkurrensutsatt medan KBAB Service är ett bolag som enbart verkar intern inom kommunkoncernen.
  - Det ska också framhållas att avsikten med ett bolag som bedriver kabel-TV och bredbandsverksamhet, såsom KTV, inte är att det ska råda vinstutdelningsbe-gränsningar mellan bolaget och ägaren. Denna logik gör sig endast gällande i förhållande till ett kommunalt bostadsbolag. Av den anledningen finns också incitament för kommunen att genomföra omstrukturering av KTV. På så sätt kan kommunen ta del av KTV:s framtida överskott.
- Sammanfattningsvis ska sägas att det finns incitament för att genomföra omstrukturering av både KTV och KBAB Service. Detta för att renodla KBAB som allmännyttigt bostadsbolag och säkerställa KBAB:s efterlevnad av Allvill.

Intern upphandling - problematisering utifrån nuvarande struktur

Finns incitament för att genomföra omstrukturering av KTV och/eller KBAB Service utifrån upphandlingslagstiftning?

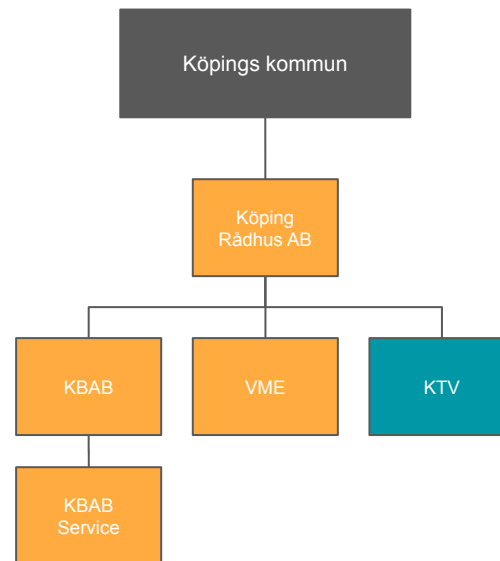
- Vid en bokstavstolkning av reglerna om intern upphandling så finns förutsättningar för att intern upphandling kan tillämpas vid Kommunens/Rådhus AB:s och KBAB:s anskaffningar från KBAB Service. Detta då kontroll kan säkerställas genom ägande, bolagsordning och ägardirektiv samt att KBAB Service kan uppfylla verksamhetskriteriet då samtliga intäkter i verksamheten genereras inom kommunkoncernen. Detta gäller således anskaffningar som sker vertikalt i koncernen, uppifrån och ner och vice versa. Så av upphandlingsrättsliga skäl saknas tydliga incitament att omstrukturera KBAB Service, däremot har som tidigare nämnts att det finns andra incitament för en sådan omstrukturering.
- Utifrån en bokstavstolkning av reglerna om intern upphandling så är det svårt att uppfylla undantaget från upphandlingsplikt vid anskaffning från ett konkurrensutsatt bolag, såsom KTV.
- Oavsett omstrukturering av KTV så kommer därför ovanstående problematik att kvarstå i samtliga anskaffningar som sker av bolaget inom kommunkoncernen. Av den anledningen finns inga incitament att genomföra omstrukturering enligt LOU. Däremot gäller som tidigare nämnts att det finns andra incitament utifrån Allvill och KBAB:s uppdrag för en sådan omstrukturering.
- När det gäller omstrukturering av KBAB Service så finns också incitament för att genomföra detta men då KBAB och KBAB Service önskar fortsatt affärsrelation behöver hänsyn tas till LOU innan omstrukturering genomförs. Detta för att undvika att omstruktureringen skapar risker som inte finns idag. Mer om detta nedan.

Hur genomförs
omstrukturering och
till vilket värde?

Omstrukturering av KTV

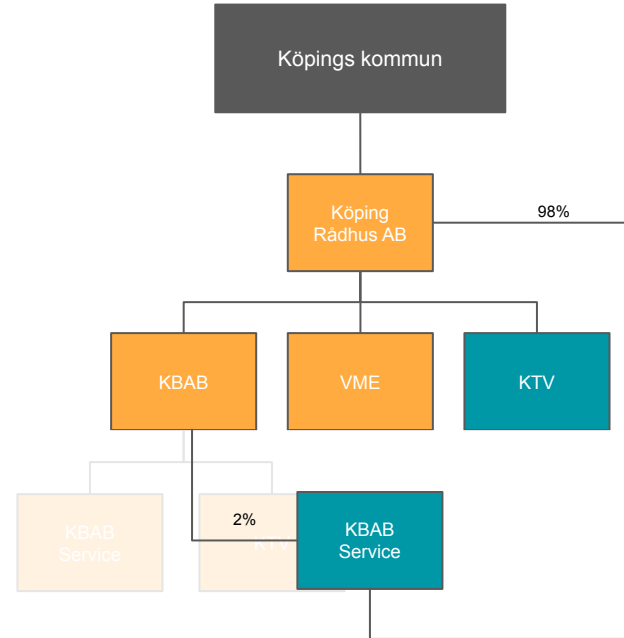
- Utifrån ett Allvillperspektiv bör KBAB:s verksamhet renodlas så mycket som möjligt. Med renodling i detta fall åsyftas att det inte bör finnas dotterbolag i någon större omfattning som bedriver annan verksamhet än att förvalta fastigheter med hyresrätter. Av denna anledning finns i första hand anledning att omstrukturera KTV.
- För att genomföra omstrukturering av KTV så behöver Rådhus AB köpa aktierna i KTV av KBAB. En sådan transaktion är i grunden okomplicerad då den sker inom koncernen. Utgångspunkten är att försäljning och förvärv av aktier är en fråga av principiell beskaffenhet varför beslutet om omstrukturering av KTV behöver fattas av fullmäktige. På så vis får bolagen mandat. Om omstruktureringen av KTV genomförs i ett första steg innebär det att KTV rent strukturellt hamnar direkt under Rådhus AB och blir systerbolag med KBAB och VME. KBAB Service ligger då kvar som ensamt dotterbolag till KBAB. Se illustration till höger.
- Det väsentliga frågan för att genomföra omstruktureringen är till vilket värde Rådhus AB ska förvärva aktierna. Såsom tidigare nämnts så lyder KBAB under Allvill och således också de värdeöverföringsbegränsningar som lagen fastställer. Det innebär att det finns en risk om överföringen av aktierna görs till ett annat värde än rådande marknadspris. Detta då en eventuell försäljning av aktier till underpris träffas av begränsningsreglerna i Allvill.
- Vid en försäljning av aktierna för 3 Mkr, vilket motsvarar KBAB:s bokförda värde, så redovisas ingen vinst eller förlust i KBAB:s resultaträkning. Då KTV:s substansvärde är högre än bokfört värde behöver reglerna om värdeöverföring i Allvill beaktas innan värdet för överlåtelsen bestäms.

Särskilt om KBAB Service som en intern utförarorganisation

- KBAB Service har idag karaktären av ett intern driftbolag. Med driftbolag avses en utförarorganisation i bolagsform. Genom att säkerställa att alla som önskar köpa tjänster från KBAB Service också äger en mindre del i bolaget så kan reglerna om intern upphandling låsas upp. Detta under förutsättning att KBAB Service fortsatt är ett intern bolag som enbart arbetar åt sina delägare. Genom Rådhus AB:s delägarskap kan även kommunen köpa tjänster från KBAB Service.
- Ett driftbolag skapar en stor flexibilitet i en kommunal koncern genom att delägarna kan besluta om att verksamheten i driftbolaget ska utökas genom att fler kompetenser tillförs bolaget som delägarna kan samverka kring. Mer konkret att driftbolaget bemannas upp med de kompetenser som kommunkoncernen sedan kan samverka kring.
- Kommunen kan även vid behov besluta att överföra någon befintlig verksamhet inom kommunen till driftbolaget och på så sätt tillse att delägarna kan nyttja tjänsterna mot ersättning. Detta kan exempelvis handla om HR, Löneadmin, exploateringstjänster, målstidsservice etc.
-
- Möjligheterna att samutnyttja tjänster är därför stora och driftbolaget är en flexibel lösning för framtida behov.

Tack!

[pwc.com](https://www.pwc.com)